

Vår saksbehandler
Richard SandnesReferanse
RISA/2020/1343-1/S01

Behandles av	Utvalgssaksnr	Møtedato
Formannskapet	20/85	20.10.2020

Prissikringsstrategi ved salg av elektrisk kraft - revidering

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Sikringsstrategi for Oppdal kommune ved salg av elektrisk kraft vedtatt av formannskapet i sak 2016/7 den 10.03.2016, arkivnummer i ePhorte nr. 2016/408.

Saksopplysninger

Kommunens kraftrettigheter utgjør i et normalt nedbørsår rundt 61 GWh. Det økonomiske resultatet fra kraftforvaltningen brukes til å finansiere kommunens tjenesteproduksjon. Kraftforvaltningen gav i 2017 til 2019 i gjennomsnitt et netto resultat på 10,4 millioner kroner per år.

Markedet for salg av elektrisk kraft har store svingninger gjennom år og mellom år, og uten prissikring av kraftsalget vil kommunen være utsatt for stor prisrisiko. Prissikringsstrategien angir ansvar og rammer ved salg av elektrisk kraft. Den prissikringsstrategi som er gjeldende ble vedtatt da kommunen hadde Markedskraft som forvalter, og var således bygd rundt Markedskrafts forvaltningsmodell. Nå som kommunen har valgt en annen forvalter, Ishavskraft, ser kommunedirektøren behov for å revidere prissikringsstrategien. Dette ble varslet i tertialrapport 2/2019, og denne sak er således en oppfølging av dette.

Kraftrettigheter

Kraftverkseier:	Kraftverk:	Type kraft	Fysisk	Finansielt	Sum GWh
Østerdal Kraftproduksjon	Einunna, Skjefstadfossen	Konsesjonskraft månedsblokk		1,66	1,66
Glomma Kraftproduksjon	Brinksfoss, Funnefoss, Rånåsfoss	Konsesjonskraft månedsblokk		2,72	2,72
E-CO Energi AS	Solbergfoss	Konsesjonskraft månedsblokk		1,71	1,71
Eidsiva Vannkraft AS	Løpet, Strandfossen, Braskereidfoss, Kongsvinger	Konsesjonskraft månedsblokk		5,37	5,37
Hafslund	Kykkelsrud, Vamma, Sarp 50%	Konsesjonskraft månedsblokk		5,46	5,46
Sarpfoss Ltd	Sarp 50%	Konsesjonskraft månedsblokk		0,86	0,86
Opplandskraft	Rendalen, Savalen	Konsesjonskraft månedsblokk	4,626		4,626
Istad Kraft AS	Driva	Konsesjonskraft månedsblokk	10,322		10,322
TrønderEnergi Kraft AS	Driva	Tilleggskraft - andel av produksjon		30,96	30,96
TrønderEnergi Kraft AS	Driva	Tilleggskraft - andel av produksjon		12,00	12,00
Sum totalt			14,948	46,238	61,186

For de minste kraftmengdene har vi avtaler om at kraftverkseierne kjøper tilbake mengden til el-spotpris, trekker fra konsesjonskraftprisen og betaler kommunen mellomlegget. Dette blir kalt finansielle gjenkjøpsavtaler (vist i kolonnen «finansielt» i øverste del av tabellen ovenfor), ettersom det ikke foregår noen fysisk levering av den kraften kommunen har rett til uttak av. Gjennom den såkalte månedsblokkmodellen for uttak av konsesjonskraft er det forhåndsbestemt hvor mye mengden skal utgjøre pr måned. Fordelingsprofilen harmonerer med det alminnelige uttaksmønsteret, der mengden er størst i vinterhalvåret. Årsaken til at vi har valgt en forvaltningsform med finansielle gjenkjøpsavtaler for disse rettighetene er at kraftmengden ikke forsvarer det administrative merarbeidet med salg av den fysiske kraften.

For Drivarettigheten har vi en finansiell avtale der TrønderEnergi kjøper tilbake kraftmengden til den faktiske el-spotprisen når produksjonen foregår. Uttaksrettens størrelse avhenger av kraftverkets faktiske produksjon, og i dette tilfellet er det hensynet til optimalisering av uttaksmønsteret som har vært avgjørende for at kraften ikke selges til andre aktører. Driva kraftverk har stor magasinkapasitet. Produksjonen kan reguleres slik at det selges mye kraft når den er dyr, og lite når den er billig. Ved å henge seg på TrønderEnergi sitt uttaksmønster er det grunn til å anta at vi kan få nytte av den spisskompetansen selskapet har for regulering av sine egne kraftverk.

Drivarettigheten består av garantert minstevolum (30,96 GWh) på kraft produsert i Driva kraftverk pluss mulig tilleggskraft, se nederst i tabellen ovenfor. Konsesjonskraftrettighetene til Oppdal kommune for TrønderEnergis andel av Drivarettigheten ble erstattet med en egen avtale da kraftutbyggingen ble gjennomført. I stedet for en fast kraftmengde har Oppdal kommune rett til uttak av 10% av Trønderenergis løpendeproduksjonsmengde, dog slik at den som minimum skulle utgjøre det kommunen hadde krav på som konsesjonskraft.

Konsesjonskraftrettigheter i Rendalen og Savalen kraftverk (Opplandskraft DA), samt Istad Kraft sin andel i Driva kraftverk er av en viss størrelse. Dermed er det mulig å oppnå en gevinst ved å selge kraften fysisk til høystbydende i stedet for å selge den tilbake til produsenten (vist i kolonnen «fysisk» i tabellen ovenfor). Med nåværende avtale selges kraften til TrønderEnergi. Prisen kommunen får varierer med el-spotprisen. Kommunen betaler selv kraftverkseierne for uttaket av kraften. Uttaksprisen følger den sentralt fastsatte konsesjonskraftprisen, som for 2020 er fastsatt til 11,42 øre/KWh.

Forvaltningsmandat

Forvaltningsmandatet til kommunedirektøren ble fastsatt av formannskapet i sak 2016/7 den 10.03.2016. Følgende myndighetsfordeling og fullmakter er fastsatt:

Formannskapet

- Er ansvarlig for sikringsstrategien og evaluering av oppnådde resultat
- Har til enhver tid anledning til å endre rammene i denne strategien
- Skal påse at kommunestyret får relevant informasjon og rapportering 3 ganger i året

Rådmannen

- Er ansvarlig for de løpende beslutningene rundt sikringsarbeidet
- Er ansvarlig for at forvaltningen skjer innenfor de rammene som formannskapet har fastsatt
- Er ansvarlig for å påse at arbeidet skjer under betryggende kontroll
- Er ansvarlig for å rapportere om oppnådde resultat og sikringsposisjon i kommunens tertialrapporter og årsrapport

Markedskraft (ekstern forvalter)

- Er ansvarlig for å gi kommunen kvalitetssikrede råd om forvaltningen
- Er ansvarlig for å gjennomføre de operative handlingene på børs
- Er ansvarlig for å dokumentere forvaltningen gjennom kundetilpassede rapporter og bilag

Om sikringsstrategi heter det:

«Prissikret kraftvolum skal ikke overstige den kraftmengden som kommunen med sikkerhet vet skal omsettes. Drivarettigheten består av en fast konsesjonskraftdel på 31 GWh og en variabel del tilleggskraft i forhold til kraftverkets produksjon. Den variable delen kan bli 0. Øvrig konsesjonskraftmengde utgjør 18,2 GWh. Derfor er det maksimalt 49,2 GWh som skal prissikres.

Det skal fastsettes en normalstrategi for sikring der sikringen starter tre – 3 – år i forkant av det aktuelle året som skal sikres. Sikringsnivået i normalstrategien skal økes med 8,33 % i løpet av hvert kvartal. Tidspunktet for sikring skal – innenfor kvartalet – velges med mål om å oppnå best mulig sikringspris. Sikringen kan løpende rebalanseres slik at den månedlige sikringen samsvarer best mulig med den til enhver tid gjeldende prognose for uttak av kraften.

Prissikring utover fastsatt normalstrategi eller reduksjon av allerede sikret volum kan skje, når det er begrunnet i en prisforventning som forsvarer denne type agering. Dersom prisforventningen avviker minst 3,0 Euro/MWh fra markedsprisen kan rådmannen avvike fra normalstrategien.

Aktuelle utfallsrom skal være del av vurderingen. Rådmannen har beslutningsmyndighet på dette punktet. Dersom rådmannen beslutter avvik fra normalstrategien, kan sikringen avvike inntil 33 % fra denne. Rådmannen har også myndighet til å beslutte når og hvordan sikringsgraden skal normaliseres.

Finansielle instrument for kraftmarkedet hos Nasdaq OMX omsettes i Euro. Dermed eksponeres kommunen for en uønsket valutarisiko. Valutasikring skal derfor foretas parallelt med sikringshandler.»

Endring av praksis

Kommunens vedtatte forvaltningsstrategi fra 2016 beskriver en passiv forvaltningsmodell uten bruk av minstepris, referansepris og resultatdeling med ekstern forvalter. Prissikringen skal bygge på en normalstrategi hvor prissikringen skal starte 3 år forut for handelsåret med sikring av 8,33 % hvert kvartal. Sikringsstrategien henger sammen med den sikringspraksis som ble levert av Markedskraft, og den forvaltningsmodellen som er avtalt med Ishavskraft samsvarer ikke med Markedskraft sin modell.

Ishavskraft og Oppdal kommune har avtalt en forvaltningsmodell som bygger på en sammenlignbar risikopolisy, nemlig at forvaltningen skal være langsiktig for å redusere kommunens eksponering mot eventuelle fall i et volatilt (gjenstand for raske og sterke svingninger) spotmarked, og for å gi kommunen ønsket forutsigbarhet for fremtidige inntekter.

Hovedforskjellen mellom modellene til Markedskraft og Ishavskraft er at Ishavkrafts modell er en aktiv forvaltning med mål om optimalisering innenfor kommunens risikorammer, mens Markedskraft sin modell beskriver en tvungen opptrapping av sikringsgrad.

I den modellen som er avtalt med Ishavskraft settes det en referansepris og budsjettpris for hvert år som det er åpnet forvaltning for. Referanseprisen er den fastprisen kommunen kunne valgt når forvaltningen startet, og målet er å gi kommunen en bedre årspris gjennom aktiv forvaltning. Budsjettprisen utgjør 90 % av referanseprisen. Referanseprisen settes lik markedsprisen på den aktuelle terminkontrakten på tidspunktet for prisfastsettelse. Dersom forvalter oppnår et forvaltningsresultat som er over referanseprisen får Ishavskraft AS 20 % av det overskytende og kommunen 80 %. Ishavskraft skal i tillegg ha et forvaltningshonorar på kr 2,20 NOK/MWh. Honoraret faller bort dersom resultatet blir under budsjettet minstepris.

Aktiv forvaltning åpner for at forvalter kan gå ut av inngåtte sikringer dersom dette er i tråd med målsettingen om å optimalisere inntekten til kommunen. Modellen tilsier høy grad av sikring når forvalter forventer lavere priser og lavere grad av sikring når vi forventer oppgang i prisene. Budsjettprisen er uansett den minsteprisen som forvalter skal påse at kommunen ikke havner under.

Det fastsettes en normalstrategi for sikring der sikringen starter tre – 3 - år i forkant av det aktuelle året som skal sikres. I energimarkedet vil det være svingninger i pris og etterspørsel, og det vil således være behov for en viss form for fleksibilitet med hensyn til sikring for det enkelte år. For å unngå usikkerhet om inntektene til kommunen for kommende budsjettår skal all kraft som kan sikres være prissikret per utgangen av året (år 0) før budsjettåret.

Tilleggskraften fra Drivarettigheten (12 GWh i et normalår) blir ikke prissikret, jfr. forvaltningsstrategien.

Det er inngått avtale med Ishavskraft om at all handel skal prissikres i NOK til relevant valutakurs på det tidspunkt handelen er inngått.

Vurdering

Forslaget til prissikring innebærer handel med finansielle instrument knyttet til kraftmarkedet. Ved å supplere avtalene om salg av kraften til el-spotpris med terminkontrakter (dvs. en avtale mellom to parter om å kjøpe eller selge en gitt mengde kraft på et forhåndsbestemt tidspunkt i fremtiden) som omsettes på børs, kan prisrisikoen reduseres eller annulleres.

Forslaget til sikringsstrategi plasser ansvaret slik; formannskapet har ansvaret for å fastsette sikringsstrategien, kommunedirektøren forvaltningsansvaret og forvalter (dvs. en ekstern aktør) ansvaret for å gi råd og å gjennomføre handlene (operativt ansvar).

Selve sikringsstrategien går ut på at vi aldri skal inngå sikringskontrakter for mer enn den kraften vi med sikkerhet vet skal omsettes. Det er altså ikke tillatt å drive spekulasjonshandler for et overskytende volum, forvaltningen skal utelukkende ha til formål å gi større forutsigbarhet for fremtidige inntekter. Vi vet ikke på forhånd hva kraftmengden for Drivarettigheten blir, bare at den minst skal utgjøre 31 GWh pr år. Dette innebærer at det maksimalt kan inngås terminkontrakter for til sammen 49,2 GWh.

Ved handel i sikringskontrakter vil det oppstå en valutarisiko fordi kontraktene omsettes i Euro. Derfor skal det parallelt med handlene gjennomføres valutasikring.

For å unngå usikkerhet om inntektene til kommunen for kommende budsjettår skal all kraft som kan sikres være prissikret per utgangen av året før budsjettåret. Det er således ikke anledning til å endre prissikringer som er gjort for hvert inneværende kalenderår.

Ved bytte av forvalter og endring av forvaltningsmodell, skal kommunens risikopolisy være gjeldende. Det vil si at kommunen skal velge en langsiktig forvaltningsmodell med ønsket forutsigbarhet. Forvaltningsmodellen kan beskrive sikringsnivåer eller det kan settes referansepriser for hvert enkelt år, men uansett modell skal kommunen kunne påvirke forvalter med hensyn til ønsket sikringsgrad når dette vurderes riktig for å øke eller sikre kommunens inntekt.

Saksprotokoll i Formannskapet - 20.10.2020

Behandling

Vedtak

Kommunedirektørens tilråding ble enst. vedtatt.

Vedtaket blir som følger:

Fremlagte forslag til prissikringsstrategi ved salg av elektrisk kraft vedtas.

Kommunedirektørens tilråding

Fremlagte forslag til prissikringsstrategi ved salg av elektrisk kraft vedtas.